

NĚKTERÉ OTÁZKY ÚTOKU NA NEPŘÍTELE VEDOUcíHO MOBILNÍ OBRANU

Podplukovník Michal Spíšiak

V minulém roce se ve vojenském odborném tisku západních armád velmi často psalo o nejvýhodnějších formách a způsobech vedení obrany za použití zbraní hromadného ničení. Takovým všeobecným závěrem všech těchto úvah bylo, že posíční obrana má značné nevýhody, umožňuje protivníkovi provést účinné údery atomovými zbraněmi, že je organizována příliš šablonovitě, síly jsou rovnoměrně rozděleny do šířky i do hloubky ještě dříve, než je znám směr hlavního úderu, a že je proto nutné hledat nové způsoby a formy obrany. Výsledkem těchto úvah jsou práce o mobilní obraně, které byly v poslední době uveřejněny hlavně v amerických a britských vojenských odborných časopisech. Na jejich hlavní zásady upozornil i náš a sovětský tisk (Vojenská mysl čis. 2/1956, Práce VAKG čis. 12, str. 184 až 185, sovětský deník Krasnaja zvezda ze dne 29. března 1956).

Otázky mobilní obrany musíme chápat v souvislosti s celkovou koncepcí obrany západní Evropy podle názorů některých významných vojenských odborníků těch zemí, které jsou účastníky Severoatlantického paktu. Jak je všeobecně známo, překonaly tyto názory dosud dvě období svého vývoje. Původně byla tato koncepce založena na kombinaci obrany s odchodem vojsk, známá jako vedení operací na zdrženou. Jejím cílem bylo zpomalit tempo útočníka, způsobit mu ztráty, při tom zachovat bojeschopnost vojsk a získat čas k soustředění a rozvinutí nových sil. Na výhodné čáře zaujmout pak těmito silami obranu, obrannou operací ještě více vyčerpat útočníka a potom přejít do protiútoků, který měl přerůst ve všeobecný útok. Toto pojetí bylo uznáváno jako oficiální až do doby, kdy se veřejně začala budovat západoněmecká armáda.

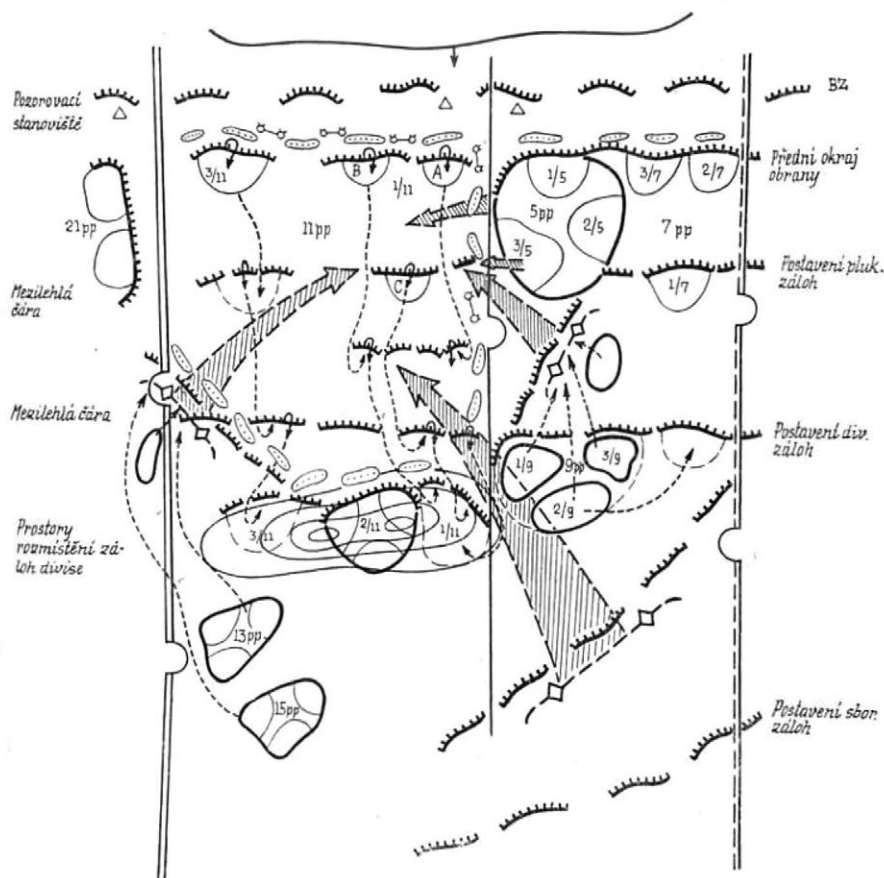
Vlivní činitelé obnovovaného wehrmachtu nesohlasili s takovou koncepcí obrany a stavěli se proti ní. Přímou pobídkou k jejímu odsouzení byla kniha bývalého důstojníka Hitlerova generálního štábu Weinsteina: »Keiner kann Krieg gewinnen«, kde autor proti pohyblivé obraně staví myšlenku posíční obrany. Její oprávněnost zdůvodňuje zkušenostmi z Veliké vlastenecké války. Podle jeho názorů má posíční obrana všechny předpoklady, aby mohla zadržet nepřátelský útok i za soudobých podmínek, bude-li aktivní a houževnatá. Tak se střetly dva celkem protichůdné názory a v široké diskusi byly rozbírány výhody i nevýhody obou řešení. Výsledkem diskuse je kompromisní řešení, které ponechává posíční obranu, i když zdůrazňuje její nevýhody, zároveň však zavádí mobilní obranu, která má odstranit nedostatky první. Podle zpráv, které jsou k dispozici, může polní armáda a armádní sbor ve svém pásmu obrany zaujímat a organizovat jak posíční, tak i mobilní obranu. Divise může organizovat jen jednu z obou forem.

V pracích, které jsou k dispozici, se neuvádí, kdy je účelné organizovat posíční a kdy mobilní obranu. Je to ponechané na vůli vševojskových velitelů, kteří zvolí nejvýhodnější formu podle svých zá-

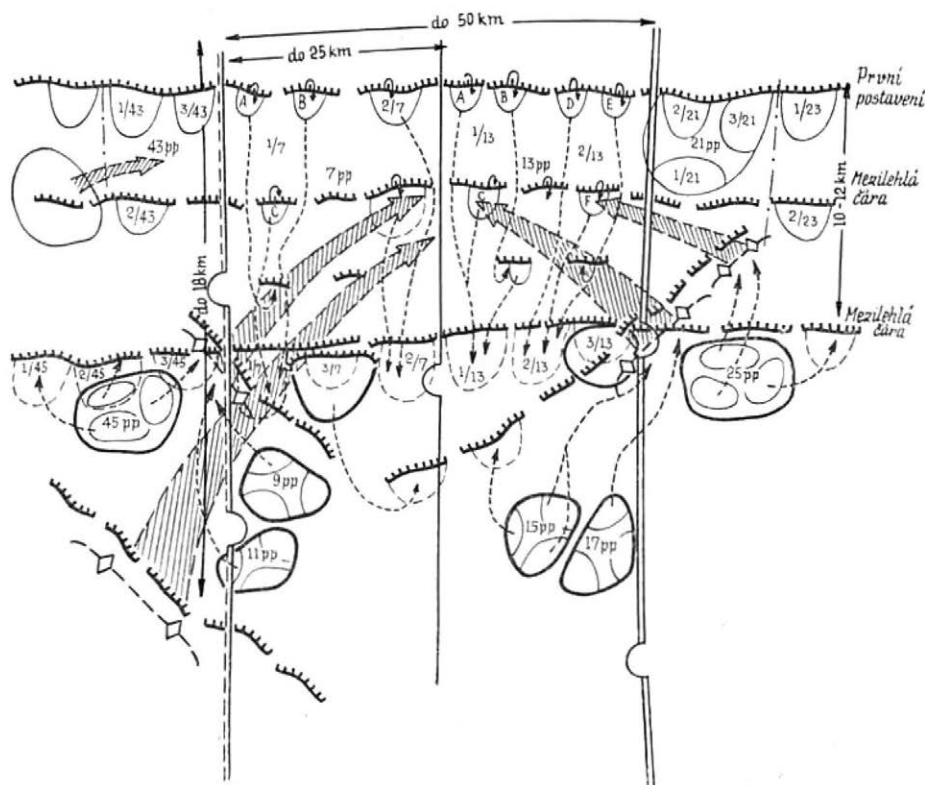
myslů vedení obrany. Zpravidla se bude mobilní obrana zaujímat obrněnými svazky hlavně v průběhu útočné operace (při zabezpečení dobyté čáry, při splnění stanoveného úkolu, při odrážení protiúderů a p.), jinak v obranné operaci může být organisována na těch směrech, které umožňují široký manévř zálohami obránce a jejich součinnost. Dále je možné předpokládat, že bude organisována i tehdy, nebude-li dostatek času na ženijní úpravu terénu, na vybudování všech pásem a postavení, jak jsou obvyklá v posílní obraně.

Varianty možné organisace obrany různými formami jsou uvedeny na náčrtech 1 a 2.

Ve své práci se nebudu zabývat zásadami mobilní obrany, protože byly uveřejněny ve Vojenské mysli čís. 2/1956. Rozeberu jen její výhody a nevýhody a soustředím se hlavně na rozbor některých otázek organisace útoku na nepřítele vedoucího mobilní obranu.

Náčrt č. 1. Organisace obrany armádním sborem americké armády
(Levá divize v mobilní obraně — pravá divize v posílní obraně)

Náčrt č. 2. Organizace obrany armádním sborem americké armády
(Obě divise v mobilní obraně)

Výhody a nevýhody mobilní obrany

- V pracích, které pojednávají o mobilní obraně, přisuzuje se jí řada výhod a předností proti posícní obraně. Jsou to především
- vysoká aktivita a manévrovost obrany, která umožňuje v krátké době vyrovnat poměr sil na ohroženém směru; v posícní obraně je větší část sil v dotyku s nepřítelem a jejich manévry je velmi znesnadněn, ne-li znemožněn; naproti tomu v mobilní obraně je většina sil volných, připravených k manévru podle vývoje situace;
 - mobilní obrana umožňuje udržet si iniciativu, přejít od obranných akcí k útočným a vnutit vlastní vůli protivníkovi, kdežto v posícní obraně se iniciativa ponechává plně útočníkovi;
 - mobilní obrana je nejvýhodnější pro současné komplexní využití takových činitelů, jako jsou palba, manévry a terén;
 - mobilní obrana umožňuje překvapit útočníka silnými a rozhodnými údery na jeho bojovou sestavu v hloubce a přinutit ho k předčasnému zasazení druhých sledů a záloh do boje, k zpomalení tempa útoku nebo k jeho úplnému zastavení.

Avšak hlubším studiem zásad mobilní obrany dojdeme k tomu, že má mnoho nevýhod.

Síla mobilní obrany spočívá v provedení překvapivých rozhodných protiztečí zálohami. Aby však mohly být úspěšně provedeny, nutno předem vyčerpat útočnicka, způsobit mu ztráty, přinutit jej předčasně zasadit druhé sledy a zálohy. K tomu je třeba houževnaté a úporné obrany, která právě v tomto případě chybí. První postavení, které se za mobilní obrany organizuje, nemůže tento požadavek splnit. Vyčleňuje se do něho jen asi jedna třetina sil, které musí bránit neúměrně široké pásmo. Následkem toho je, že za boje v hloubce, kdy má obránce protiztečemi zničit vklínivšího se nepřítele, naráží na jeho svěží síly, které dosud nezasáhly do bojů. Hlavním rozporem mobilní obrany tedy je, že nevytváří úpornou a houževnatou obranou výhodné podmínky pro splnění svého hlavního cíle, zničení vklínivšího se nepřítele protiztečemi záloh.

Provedení protiztečí, i když jsou důkladně připraveny, organizovány a nacvičeny, vyžaduje určitého času. Clona vytvořená na prvním postavení, nemůže zaručit, že tento čas bude získán. Když se předpokládá tempo útoku v posícní obraně 3 až 4 km za hodinu, v mobilní obraně možno počítat s tempem daleko vyšším (5 až 6 km). Bude proto v hloubce obrany docházet ke střetným bojům, kdy převaha sil bude na straně útočnicka, nebo zálohy mohou být překvapeny ještě v prostorech soustředění dříve, než se rozvinou k splnění svých úkolů. Při požadavku rozptýlení je takový případ velmi pravděpodobný.

Mobilní obrana ztěžuje součinnost uvnitř bojové sestavy svazku a se sousedy. Přílišné rozptýlení útvarů a jednotek, značné mezery mezi jejich opěrnými body a uzly odporu vedou k tomu, že jsou odkázány vést boj isolovaně, bez podpory sousedních jednotek a útvarů, mohou být poměrně snadno obklíčeny a v krátké době úplně zničeny.

V mobilní obraně se počítá s tím, že jednotky, které ustoupí z prvního postavení, budou zdržovat postup útočnicka na předem připravených čarách, aby získaly čas a zabezpečily větší volnost manévru k vytvoření potřebného uskupení na rozhodujícím směru. Je však možno jen velmi těžko počítat, že tak slabé síly mohou úspěšně tento úkol splnit. Jejich zničením, o co bude útočník vždycky usilovat a s čím musí obránce nutně počítat, se podstatně snižuje hodnota obrany. Zálohy pak budou nuceny přecházet spěšně do obrany, často na nepřipravených čarách.

Palebná hodnota obrany v prvním postavení je velmi nízká. Když předpokládáme, že jedna třetina sil je vyčleněna do prvního sledu (na první postavení), nedostačuje hustota palebných prostředků k tomu, aby přinutila útočnicka rozvinout hlavní síly. Počítáme-li, že americký pěší prapor může za minutu vypálit 20 000 ran a že v prvním sledu jsou tři pěší prapory, z nichž může před přední okraj působit asi 6 až 7 rot, docházíme k číslu 50 000 až 60 000 ran za minutu, které vypálí první sled. Protože se šířka pásma obrany zvětšuje (12 až 25 km), je tato hustota palby nízká. Při šířce pásma obrany průměrně 17 km dosahuje hustoty 3 rány za minutu na jeden běžný metr fronty. Taková hustota za současných podmínek nedostačuje, umožňuje útočnicku slabšími silami vyvrátit první postavení. Nesplňuje tedy první postavení úkol přinutit nepřítele předčasně rozvinout hlavní síly.

Mezery mezi jednotlivými opěrnými body a uzly odporu jsou veliké a umožňují proniknout do hloubky obrany celým jednotkám, které mohou pak úspěšně mařit připravený manévř záloh. Přehrazení mezer palbou vyžaduje vyčlenit k tomuto cíli mnoho prostředků, což ještě více snižuje palebnou hodnotu prvního sledu.

Organisace velení se značně komplikuje. Zvětšení šířky pásem, zvětšená hloubka, izolace jednotek a útvarů vyžadují provést velmi mnoho zvláštních opatření, jako na příklad osvětlovat neustále bojiště, organisovat zvláštní pozorovací stanoviště, měnit prostory soustředění záloh, opěrné body atd.

Obránce nevyužívá plně terénu před předním okrajem a v prostoru prvního postavení. Vzdává se čáry, kterou si předem zvolil k vedení obrany, protože není možné počítat s tím, že se zásahem záloh se mu podaří obnovit původní přední okraj.

Konečné prostory rozmístění záloh jsou výhodnými cíli pro provedení atomových úderů. Vyřazením záloh se vyvrací celá obrana, protože není sil, které by je nahradily a mohly pokračovat v plnění úkolů.

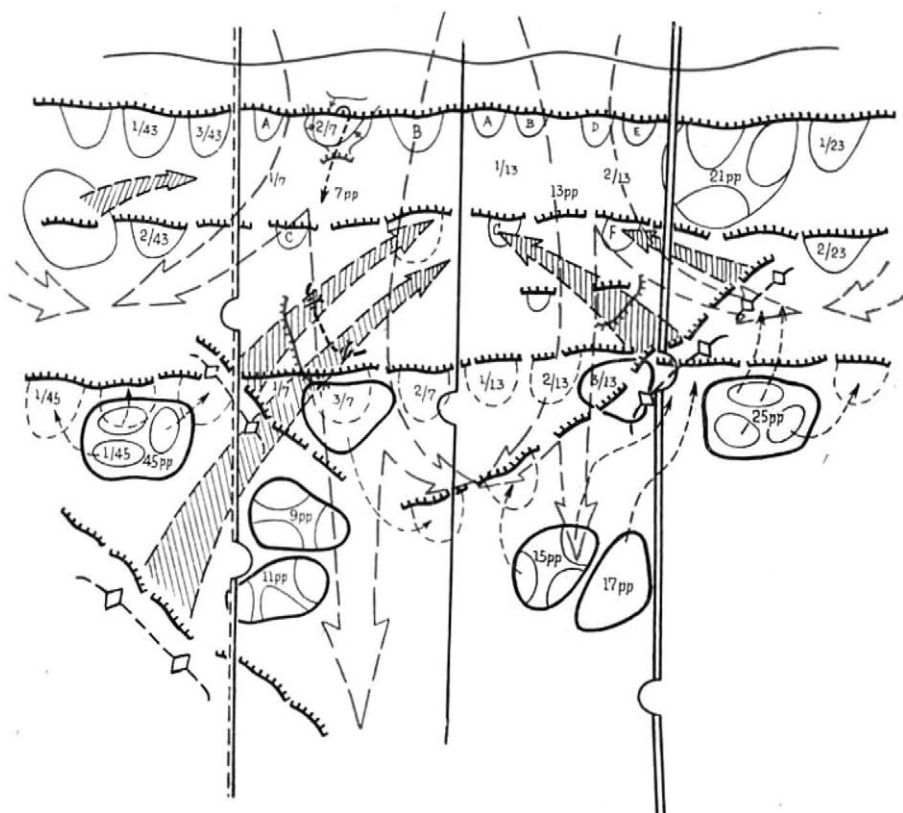
To jsou podle mého názoru hlavní nevýhody, které má mobilní obrana a které do značné míry převyšují přednosti uvedené předtím. Základní myšlenkou při organisaci a vedení útoku na takovou obranu musí být právě důkladné využití těchto nevýhod a oslabení obrany nepřítele právě v těch místech, která jsou nejcitlivější, jejichž zásahem se podstatně podlamuje hodnota obrany.

Některé otázky útoku na mobilní obranu nepřítele

Volba formy manévru za útoku na mobilní obranu musí odpovídat zámyslu velitele a charakteru obrany nepřítele. Hlavní formou bude čelní manévř, kombinovaný s obchvatem a obejitím opěrných bodů a uzlů odporu na prvním postavení. K čelnímu útoku na opěrné body a uzly se použije jen části sil s cílem upoutat bojem ty nepřátelské jednotky, které je brání, a zabránit jim v zmaření manévru těch sil, které je obchvacují nebo obcházejí. Většiny sil, především tanků a samohybných děl, je třeba použít k obchvatu opěrných bodů, k rychlému proniknutí do jejich týlu s cílem zabránit nepřátelským jednotkám v odchodu na připravené mezilehlé čáry, na nichž mají zdržovat postup útočnicka v hloubce (náčrt 3).

Hlavní síly svazků postupují rozhodně do hloubky obrany s cílem ovládnout prostory rozmístění záloh. Jestliže se současně plánuje průlom na těch směrech, kde nepřítel organisoval posícní obranu, bude výhodné použít části sil k rozvinutí úspěchu do stran nebo do jednoho boku a usnadnit takovým způsobem útok těch vojsk, které čelně prolamují posícní obranu. Při takové formě manévru musí být pečlivě organisována součinnost mezi svazky útočícími čelně a manévrujícími do boku nepřátelské obranné sestavy (náčrt 3).

Zvláštností útoku na mobilní obranu je, že se boj o první postavení rozpadá na řadu bojů o jednotlivé opěrné body, které mohou být od sebe izolovány. S tím nutno počítat už za přípravy útoku a vybavit útvary nebo jednotky, útočící na opěrné body přidělenými posilovými prostředky, aby byly schopny samostatně vést boj.

Náčrt č. 3. Možné formy manévru za útoku na mobilní obranu nepřítele

Šířka pásem za útoku na mobilní obranu může být větší než na posícní obranu. Podle pramenů o mobilní obraně se počítá, že se americká pěší divise bude bránit v pásmu průměrně 18 km širokém i širším. Při zachování trojnásobné převahy nad nepřítelem může střelecký sbor o třech divisích prolamovat mobilní obranu nejméně v pásmu jedné divise nebo širším. Přitom síly a prostředky nebudou rovnoměrně rozděleny po celé frontě, bude jich použito na jednotlivých směrech. Divisi může být přiděleno pásmo do 10 km, pluku do 5 km. Širší pásma umožňují rozsáhlejší manévr silami a prostředky svazků nebo útvarů.

Taktická hustota sil a prostředků se bude počítat zhruba podle stejných zásad jako za útoku na posícní obranu, byly-li atomové údery provedeny na první postavení. Bude proto třeba mít kolem 15 tanků na jeden km fronty.

Potřeba dělostřelectva bude počítána na konkrétní situaci. K umlčení odporů v jednom opěrném bodě pěší rotý jeví se tato potřeba dělostřeleckých hlavních:

- k umlčení zákopové sítě v délce 600 až 1000 m (25 m zákopu na hlavěň — 24 až 40 hlavních,
- k umlčení tří opěrných bodů pěších čet (jeden oddíl na opěrný bod) — 36 hlavních,
- k umlčení zakopaných 3 až 4 tanků (baterie na tank) — 12 až 16 hlavních,
- k umlčení 4 až 6 odporů mimo zákopy (1,5 hlavně na jeden cíl) — 6—9 hlavních,
- k umlčení 3 až 4 nepřátelských dělostřeleckých a minometných hlavních — 12 až 16 hlavních.

Celkem na umlčení jednoho opěrného bodu roty o rozloze 1×1 km je třeba 90 až 120 dělostřeleckých a minometných hlavních.

Dělostřelectvem dále třeba zesílit pěchotu a tanky. Na jeden prapor nutno počítat se zesílením 1 až 2 bateriemi doprovodného dělostřelectva. Pro boj s nepřátelskými tanky může být pluk prvního sledu zesílen až jedním protitankovým dělostřeleckým oddílem.

Ža útoku na mobilní obranu bude větší potřeba ženijního vojska. Kromě obvykle zřizovaných zátarasů budou obráncem budovány další, hlavně v mezerách mezi jednotlivými opěrnými body, dále větší počet zátarasů bude budován v hloubce obrany. Aby nebylo zpomalené tempo útoku, musí být rychle vytvářeny průchody v minových polích. Zdá se, že proti obvyklým normám bude potřebné zesílit divisi prvního sledu o dvě ženijní roty až prapor navíc.

Bojová sestava

Bojová sestava svazků za útoku na nepřítele, který vede mobilní obranu, musí odpovídat zámyslu velitele a současně zvláštnostem obrany nepřítele, to znamená umožňovat rychlý průlom prvního postavení a odrazení nepřátelských protiztečí v hloubce obrany tak, aby nebylo zpomalené tempo útoku. Musí být učeněna do hloubky na všech stupních a umožňovat neustálé narůstání úderu.

Se zřetelem k charakteristickým rysům mobilní obrany bude bojová sestava uspořádána zpravidla tak, jako kdyby byly provedeny atomové úderu na první postavení posíční obrany. Mluví pro to hlavně ten důvod, že první sled obrany je palebně slabý, jsou v něm značné mezery a umlčením dělostřeleckou a leteckou přípravou zteče se jeho hodnota ještě více snižuje. Budou proto zpravidla v prvním sledu předsunuté odřady, jejichž úkolem bude rychle prolomit první postavení nepřítele, proniknout do hloubky jeho obrany, pustit se do boje s nepřátelskými zálohami, zmařit jejich plánovaný manévru a udržet výhodné čáry pro zásah hlavních sil. Složení předsunutých odřadů se nebude nijak lišit od útoku na posíční obranu. Bude však účelné zesílit je větším počtem protitankového dělostřelectva, aby mohly vlastními silami odrazit protizteče nepřátelských tankových jednotek. V některých případech bude účelnější zasadit předsunuté odřady až po prolomení prvního postavení, bude-li toto postavení silněji vybudováno a obsazeno.

I za útoku na mobilní obranu mohou být v prvním sledu jak střelecké, tak i mechanisované svazky. Mechanisovanou divisi bude účelné

mit v prvním sledu, když nepřátelské zálohy budou umlčeny atomovými údery a když terén v útočném pásmu je pro její činnost výhodný. Když nepřátelské zálohy nebudou dostatečně umlčeny atomovými údery, může být mechanisovaná divise v druhém sledu. Někdy mohou být v druhém sledu střeleckého sboru i dvě divise a mohou být zasazeny k doprolomení hlavního pásma obrany nebo může být bojová sestava uspořádána ve třech sledech. Bude to účelné, zvláště když bude nepřátelská obrana hluboko členěná a když bude mít nepřátelský armádní sbor v druhém sledu obrněnou divisi.

Za útoku na mobilní obranu význam záloh ještě více vzrůstá. Důležité úkoly budou plnit hlavně dělostřelecké protitankové zálohy na všech stupních. Musí být silnější než za útoku na posícní obranu. Protitankové zálohy pluků budou postupovat s prapory prvního sledu pluku. Protitankové zálohy divisi za druhými sledy pluků a sborová dělostřelecká protitanková záloha může postupovat v sestavě druhého sledu divise vedoucí hlavní úder. Takové uspořádání postupu protitankových záloh je účelné proto, aby mohly okamžitě zasáhnout při protizteči nepřítele, zabránit proniknutí jeho tanků do sestavy svazků a odrazit je tak dříve, než by mohly ohrozit postup hlavních sil.

Do protitankových záloh pluků je výhodné začlenit lehké ohňomety pro jejich vysokou manévrovací schopnost a velký morální i ničivý účinek. Těžké ohňomety mohou být začleněny do protitankové zálohy střeleckého sboru a výše.

Pohyblivé odřady zatarasovací za útoku na mobilní obranu je účelné tvořit už u pluků. Postupují s protitankovou zálohou.

Když bude hrozit protizteč do obou boků divise nebo střeleckého sboru, mohou být vytvořeny i dvě protitankové zálohy a pohyblivé odřady zatarasovací. K rychlému položení minových poli proti nepřátelským tankům bude účelné využít vrtulníků, zvláště budou-li protizteče vedeny současně na několika směrech.

Ženíjní záloha se bude tvořit podle stejných zásad jako za útoku na posícní obranu. Jejím hlavním úkolem bude zesílit jednotky a útvary, které odrážejí nepřátelské protizteče. Bude proto vybavena větším počtem protitankových min.

Tankovou zálohu bude účelné vyčlenit v každém případě. Protože za útoku dostačí hustota 15 tanků na 1 km fronty, může být organizována již na stupni divise. Jejím úkolem bude úder do boků nepřátelských jednotek provádějících protizteč. Bude postupovat s druhým sledem divise.

Ostatní prvky bojové sestavy svazků a vyšších svazků se budou tvořit podle stejných zásad jako za útoku na posícní obranu nepřítele.

Hloubka bojových úkolů

V podstatě se hloubka bojových úkolů jednotek, útvarů a svazků nebude lišit od útoku na posícní obranu nepřítele, není však možné stanovit je podle jednotlivých postavení nepřátelské obrany, protože nejsou budována.

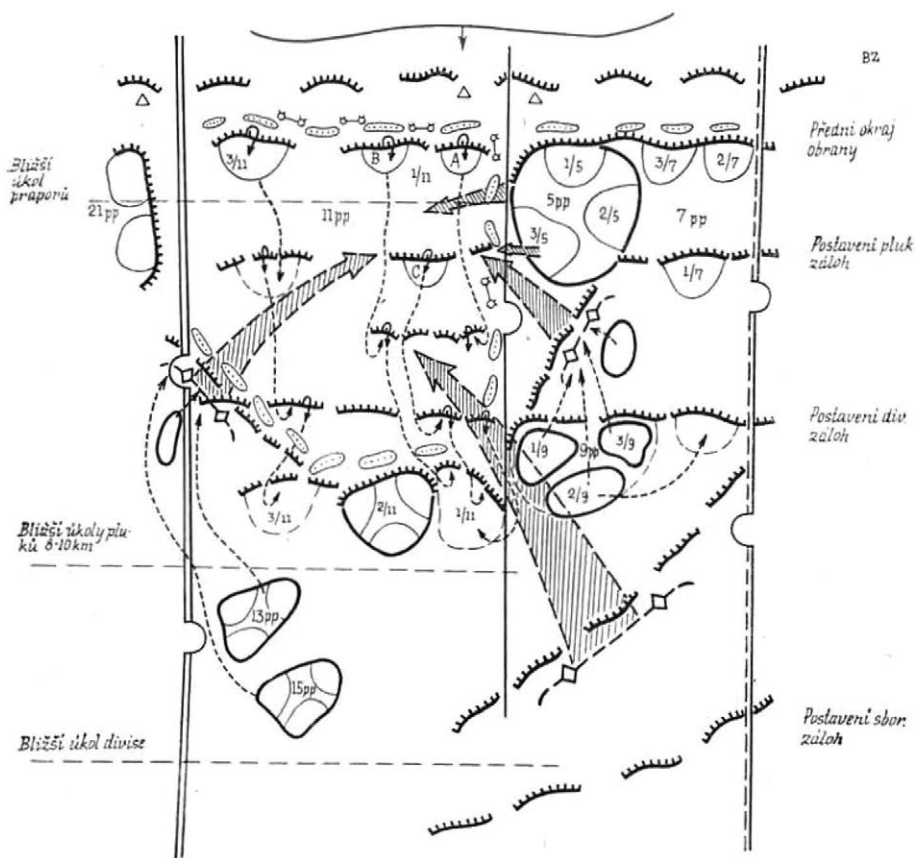
Bližším úkolem praporů prvního sledu může být průlom prvního postavení v celé šířce průlomového pásma, dalším úkolem zabránit nepříteli zachytit se na mezilehlých čarách a z chodu je ovládnout.

Bližším úkolem pluků prvního sledu je ovládnout první postavení a mezilehlé čáry, dalším úkolem může být odrazit nepřátelské protizteče a ovládnout prostory rozmístění záloh určených k provedení protizteči.

Bližším úkolem divisi prvního sledu může být ovládnutí celé hloubky nepřátelské obrany, odrazit nepřátelské protizteče a zmocnit se prostorů rozmístění záloh. Další úkol se určuje obdobně jako za útoku na pozici obranu nepřítele.

Vzhledem na poněkud zvětšenou hloubku mobilní obrany sahá bližší úkol pluků do hloubky asi 8–10 km, další úkol do hloubky 12 až 15 km. Bližší úkol divise může být v některých případech i hlubší.

Stanovení úkolů jednotkám, útvarům a svazkům musí odpovídat vždy

Náčrt č. 4. Hloubka úkolů za útoku na mobilní obranu nepřítele

konkrétní situaci. Když na příklad bude vybudováno několik mezilehlých čar k zastavení útoku po prolomení prvního postavení a budou alespoň částečně obsazeny, může být bližší úkol pluku stanoven k ovládnutí těchto čar. V každém případě však bude třeba vést útok takovým tempem, aby je nepřítel nestačil obsadit. Proto za boje o první postavení nutno co nejrychleji obkličít jednotlivé opěrné body a uzly a zabránit odchodu nepřítele na připravená postavení. To bude jedním z hlavních úkolů předsunutých odřadů, které mohou podstatně zvýšit tempo útoku, budou-li vést boj rozhodně. Možná varianta hloubky úkolů je vyjádřena na náčrtě 4.

Organisace součinnosti

Kdežto za útoku na posícní obranu je součinnost organisována nejpodrobněji po bližší úkol, za útoku na mobilní obranu musí tomu být právě naopak; největší pozornost bude třeba věnovat součinnosti za boje v hloubce, kde dochází k rozhodnutí o výsledku boje hlavními silami obou stran.

Součinnost bude organisována do zahájení atomové, dělostřelecké a letecké přípravy, za ní, do splnění bližšího úkolu a do splnění dalšího úkolu. V terénu bude probírána činnost vojsk, až pokud je vidět. Ve většině případů se budou úkoly nejvýznamnějšího údobí boje projednávat na mapě, fotografických snímcích nebo na plastickém stole. Bude proto povinností štábu včas připravit tyto pomůcky, aby součinnost mohla být co nejpodrobněji probírána.

Do zahájení dělostřelecké letecké a atomové přípravy zteče budou hlavně rozebrány otázky zaujetí výchozího položení předsunutými odřady, prvními a druhými sledy, jakož i zálohami na rozdíl od útoku na posícní obranu, kdy je prováděna atomová příprava na druhý zákop a výchozí položení se zaujímá ve vzdálenosti 2 až 5 km od čáry dotyku, může být za útoku na mobilní obranu zaujato v přímém dotyku s nepřítelem. První sledy se rozvinou, zatím co druhé sledy pluků a divisi budou na autech připraveny k postupu. Vozidla pro první sledy musí být rozmístěna za jejich bojovou sestavou, aby jich po průlomu prvního postavení mohlo být využito k rychlému postupu do hloubky nepřátelské obrany.

Atomová příprava bude zpravidla provedena na prostory rozmístění záloh. Úkoly vojsk za atomové, dělostřelecké a letecké přípravy zteče se nebudou lišit od úkolů za útoku na posícní obranu nepřítele.

I pro první údobí boje bude náplň součinnosti v podstatě stejná jako za útoku na posícní obranu. Především bude nutné vyřešit způsob boje o jednotlivé opěrné body a uzly, jakým způsobem bude provedena jejich zteč, jaké úkoly budou jednotlivé druhy vojsk plnit k zabránění odchodu nepřítele a jak se bude využívat postupu předsunutého odřadu. V tomto údobí nutno také vyřešit postup druhých sledů a záloh, především dělostřelecké protitankové zálohy, a jaké úkoly jsou připraveny plnit v hloubce.

Hlavní pozornost při organisaci součinnosti musí být věnována boji v hloubce. Pro toto údobí boje nutno především zhodnotit prostory roz-

místění záloh nepřítele, hlavně tanků, pravděpodobné směry protiztečí, čáry rozvinutí k protiztečím a z toho vyplývající úkoly druhů vojsk.

Hlavní myšlenkou organizace součinnosti musí být nejen odrazit nepřátelské protizteče, ale zničit ty síly, které je provádějí. Především bude třeba vyjasnit manévry pěchoty a tanků k zmaření nepřátelských protiztečí, kolik sil nutno vyčlenit k zastavení nepřítele, jakými silami zaútočit do jeho boku nebo na výchozí čáru protizteče. Pro letectvo nutno stanovit způsob leteckých úderů na soustředěné zálohy do příchodu hlavních sil a způsob letecké podpory při odrážení protiztečí. Pro dělostřelectvo stanovit úkoly k zmaření nepřátelských protiztečí, způsob podpory pěchoty a tanků při jejich odrážení, kde zaujmout palebná postavení a kdy být pohotovo k palbě, kolik dělostřelectva nepřímé palby vyčlenit pro boj s nepřátelskými tanky. Pro ženijní vojsko, jakým způsobem se zúčastní odrážení protizteče, kde budou položena minová pole a jakým způsobem. Podrobně se rozvede manévry záloh všech druhů. Pro vševojskovou zálohu se stanoví, jak se připraví k zásahu proti uskupení provádějícímu protizteč (úder do boku, do týlu), pro dělostřeleckou protitankovou zálohu, kde je připravena k rozvinutí, jakou hloubku vytvoří, jak bude spolupracovat s pohyblivým odřadem zatarasovacím. Zvláště podrobně nutno vyřešit způsob použití zbraní hromadného ničení, hlavně chemických, a to jak jinými druhy vojsk, tak i chemickým vojskem, kde budou položeny chemické miny, jak bude organizován chemický a radiační průzkum, kde budou připravena místa speciální čistý a p.

Současně budou řešeny otázky dalšího rozvíjení útoku. Které útvary budou postupovat do hloubky a jaké úkoly budou plnit, kterých čar dosáhnou, které dělostřelectvo a letectvo, jakým způsobem je bude podporovat. Bojová činnost vojsk musí být uspořádána takovým způsobem, aby k odrážení nepřátelských protiztečí bylo použito minima sil, aby části sil bylo použito k úderu do jejich boků a týlu a aby se hlavními silami rozvíjel útok do hloubky obrany.

Často může dojít i k takové situaci, že předsunutý odřad bude upoután bojem a s jeho dalším postupem nebude možné počítat. S touto možností je třeba při organizaci součinnosti počítat a včas určit nové síly, které převezmou jeho úkol.

Některé otázky bojového zabezpečení

V celkovém komplexu otázek bojového zabezpečení nebude za útoku na mobilní obranu podstatných zvláštností. Většího významu však nabývá průzkum, zabezpečení boků a maskování.

Úsilí průzkumu bude usměrněno především k zjištění hodnoty obrany na prvním postavení, rozmístění záloh a jejich pravděpodobného manévru. Tito činitelé budou mít rozhodující vliv na celkový zámysl útoku, proto musí být odhaleni co nejdříve do všech podrobností. Jedním z hlavních úkolů průzkumu bude to, že musí dát včas dostatek zpráv o cílech, které mají být zničeny atomovými údery. Budou to především nepřátelské zálohy, které však nebudou rozmístěny neustále v stejných prostorech, ale budou se měnit, aby takovým způsobem uvedly protiv-

nika v omyl. Je proto správné zhodnocení úlohy záloh v celkové koncepci mobilní obrany jednou z rozhodujících podmínek úspěchu útoku.

Činnost průzkumu nutno usměrnit k zjištění těchto údajů o nepřátelské obraně (nejsou uvedeny úkoly plněné průzkumem za každého útoku):

- zjistit hodnotu obrany na prvním postavení, kde jsou vybudovány opěrné body a uzly odporu, jakou hodnotou jsou bráněny, kde jsou mezery a jak jsou přehrazeny,
- systém zátarasů před předním okrajem a způsob jejich střežení, hlavně v mezerách mezi opěrnými body a uzly odporu,
- systém pozorování mezer mezi opěrnými body a uzly odporu,
- kde jsou vybudovány mezilehlé čáry, jakým způsobem jsou připravovány k obraně, kterými jednotkami z prvního postavení mohou být obsazeny,
- prostory rozmístění záloh, jejich síla a složení, připravovaný manévr, možné čáry rozvinutí k protizteči, směry protiztečí, záložní a klamné prostory rozmístění záloh.

Způsob plnění těchto úkolů se nebude lišit od útoku na posícní obranu. Činnost průzkumu bude částečně usnadněna mezerami v nepřátelské obraně, kterých bude možno dobře využít k proniknutí průzkumných hlídek do hloubky a k získání přesných zpráv především o nepřátelských zálohách. Jinak se průzkum bude provádět všemi způsoby jako za útoku na posícní obranu nepřítele, jak jsou stanoveny řady a předpisy.

Zajištění boků bude mít značný význam ihned od zahájení útoku, avšak postupem do hloubky obrany bude narůstat. Protizteče nepřátelských záloh budou usměrněny především do boků bojové sestavy útvarů a svazků. Proto na bocích musí být vedeny protitankové zálohy a pohyblivé odřady zatarasovací, k jejich obraně připraveny palby dělostřelectva a jiných těžkých zbraní, veden nepřetržitý průzkum. Manévr záloh musí být rychlý, aby nebyl ohrožen postup útvarů a svazků. Protože protizteč může být vedena současně do obou boků bojové sestavy, zdá se účelné mít některé zálohy zdvojeny. Na hodnotě zpráv o možné činnosti nepřítele bude záviset činnost prostředků určených k zastavení a odražení protiztečí.

Maskování proti všem druhům nepřátelského průzkumu umožňuje zahájení útoku s překvapením. Proto bude prováděno na široké frontě od zahájení přípravy útoku a sladěno podle jednotného plánu.

Tato forma nepřátelské obrany umožňuje provést útok z chodu, to znamená bez zaujímání výchozího položení, čímž se dosáhne největšího překvapení. Síla obrany je založena na manévru záloh a jeho provedení na včasném odhalení příprav útoku. Proto bude nepřítel neustále zvyšovat úsilí, aby je zjistil. Technické prostředky průzkumu mu to umožňují. Proto bude výhodnější zahájit útok svazky, které jsou soustředěny v hloubce, které se přesunou poslední noc tak, aby se přímo z pochodových proudů rozvinuly do útočné sestavy a prolomily nepřátelskou obranu. Protože se nebudou rozvíjet všechny útvary svazků, nýbrž jen jejich část, jsou mobilní obranou vytvořeny výhodné podmínky pro takový způsob jejího ovládnutí. Otázka je však daleko širší, než aby mohla být vyřešena současně v tomto článku, a vyžadovala by si samo-

statného zpracování. (Kolektiv příslušníků Vojenské akademie Klementa Gottwalda připravuje zvláštní číslo sborníku »Práce VA KG«, které bude věnováno otázkám útoku na připravenou nepřátelskou obranu z chodu bez zaujímání výchozího položení. Ono číslo vyjde v červnu.)

Ostatní druhy bojového zabezpečení se organizují jako za útoku na posílní obranu nepřítele, a nebudu se proto o nich zmiňovat.

Vedení boje

Výchozí položení bude zaujato obdobně jako za útoku na posílní obranu (nebude-li útok proveden z chodu). Atomová, dělostřelecká a letecká příprava zteče bude zpravidla kratší a bude mít ráz mohutného přepadu jak opěrných bodů a uzlů odporu, tak, hlavně, prostorů rozmístění nepřátelských záloh a palebných postavení dělostřelectva. Atomové údery mohou být provedeny na zálohy na začátku dělostřelecké přípravy. Někdy bude účelné provést je až v průběhu útoku v té době, kdy se připravují k přesunu na čáru rozvinutí, to znamená, když opustily vybudované prostory rozmístění. Při tom vlastní vojska musí být vzdálena od prostoru atomových úderů na 2 až 5 km, aby nebyla zasažena. Opěrné body a uzly odporu na prvním postavení nutno umlčet chemickými zbraněmi a soustředěním palby raketometů a jiných druhů dělostřelectva. Jednotlivé odpory v mezerách mezi opěrnými body a uzly odporu budou zničeny přímou palbou.

Zteč prvního postavení musí být prudká a rozhodná, aby bylo zabráněno odchodu jednotek na mezilehlé čáry v hloubce obrany. Předsunuté odřady vyrazí současně s prvními sledy, pronikají mezerami v nepřátelské sestavě do hloubky obrany, zabraňují menšími silami odchodu nepřítele na mezilehlé čáry, hlavními silami energicky postupují do prostorů rozmístění nepřátelských záloh. Budou-li atomové údery provedeny v této době, musí jich předsunuté odřady plně využít, a to tak, že rozhodně proniknou do napadených prostorů, zničí neumlčené nepřátelské odpory, zabrání manévru nezasažených záloh do prostorů atomového napadení a současně rozvíjejí útok do hloubky. Rozhodná činnost předsunutého odřadu umožňuje rychlý postup vojsk.

První sledy svazků využívají úspěchů předsunutého odřadu, z chodu se zmocňují mezilehlých čar a jsou pohotovы odrazit nepřátelské protizteče v součinnosti se zálohami všech druhů. Druhé sledy postupují na obvyklou vzdálenost pohotovы rozvíjet útok do hloubky a k úderům proti nepřátelským zálohám, které provádějí protizteče. Dělostřelectvo podporuje postup pěchoty a tanků postupným soustřeďováním palby na odpory na mezilehlých čarách, maří manévr nepřátelských záloh, zabraňuje jejich rozvinutí k protiztečím a podporuje boj o jejich odražení.

Energické odražení protiztečí zabezpečuje vysoké tempo útoku. Nutno počítat s tím, že první protizteče budou provedeny už na předsunuté odřady svazků. K jejich odražení bude třeba použít části sil, hlavními silami provést úder do boků nebo do týlu nepřátelských jednotek, které protizteč provádějí. Probereme si to na konkrétním příkladu. Předsunutý odřad složený z tankového pluku, z jednoho střeleckého praporu s posílovým dělostřelectvem je napaden protiztečí jednoho pěšího pluku s praporem tanků, podporovaného dělostřelectvem. Kolik sil bude třeba po-

užit k odražení této protizteče? Protizteč může být vedena v pásmu do 3 km širokém. Taktická hustota nepřítele bude 1 prapor pěchoty a kolem 30 tanků na 1 km. K jejímu odražení nutno použít nejméně jednoho střeleckého praporu a asi 50 protitankových hlavních. Předsunutý odřad má tyto síly a prostředky: jeden prapor pěchoty, jeden protitankový oddíl (12 hlavních), organické protitankové prostředky praporu (10 hlavních), tankový pluk má jednu baterii protitankových kanonů (4 hlavních). Celkem 26 protitankových hlavních. Počítáme-li, že k odražení protizteče bude použito nejméně jednoho kanonového oddílu přiděleného posilového dělostřelectva (12 hlavních), nutno použít k odražení protizteče ještě nejméně jedné tankové roty. Hlavní síly předsunutého odřadu mohou proto provést rozhodný manévř do boku nebo do týlu jednotek provádějících protizteč, obkličít je a zničit nebo mohou k tomuto účelu vyčlenit jen část sil a dalšími rozvíjet útok do hloubky. Situace, která je takovým způsobem vytvořena, není jednoduchá a má podstatný vliv na velení předsunutému odřadu.

Jednotky určené k odrážení protiztečí učlení svou sestavu do hloubky. První sled tvoří pěchota se svými a přidělenými protitankovými zbraněmi. Tanky zaujmou obranu v sestavě pěchoty. Na vzdálenost asi 2 km se rozmístí druhý sled protitankových prostředků. Dělostřelectvo v palebných postaveních je připraveno k boji s tanky přímou střelbou.

Obdobným způsobem organizují odražení protiztečí i ostatní části bojové sestavy svazků. Snahou velitelů útvarů a svazků musí být nepouštět se do boje všemi silami, protože tím by napomáhali nepříteli dosáhnout cíle, nýbrž současně s odrážením protiztečí pokračovat v rozvíjení útoku do hloubky.

Závěr

V článku jsem nadhodil některé otázky útoku na mobilní obranu nepřítele. Je jasné, že moje názory nemusí být správné. Pokládám však za potřebné rozvinout širší diskusi o všech problémech, které s tím souvisí. Jedním z prvků, jimiž možno dosáhnout překvapení, je použití nových forem a způsobů bojové činnosti vojsk. Nemůžeme proto nevěnovat si názorů vojenských odborníků západních států v tomto směru, nýbrž musíme je neustále studovat a nacházet nejučinnější formy a způsoby vlastní bojové činnosti. I když se nám to nepodaří napoprvé, nesmíme zaostávat za vývojem, který v soudobých podmínkách jde neustále vpřed. Proto k mému článku bude třeba rozvinout diskusi, prohloubit dále některé otázky, které vůbec nebyly řešeny, aby po případě taková forma útoku mohla být prakticky prověřena na cvičeních s vojsky.